

กระบวนการตรวจสอบภายในของ องค์การบริหารส่วนตำบลโคกกลาง

อำเภอประทายจังหวัดนครราชสีมา

**The Internal Audit Process of Kokklang Subdistrict Administrative Organization,
Phathai District, Nakhon Ratchasima Province**

กนิกันท์ บุญเฮ้า (Kaniknan Bunhao)* ดร.วิยุทธ์ จำรัสพันธ์ (Dr.Viyouth Chamruspanth)**

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการตรวจสอบภายใน ปัญหาและอุปสรรคของกระบวนการตรวจสอบภายใน และแนวทางพัฒนา ปรับปรุง กระบวนการตรวจสอบภายใน ขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกกลาง อำเภอประทาย จังหวัดนครราชสีมา จากประชากรกลุ่มตัวอย่างจำนวน 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แนวทางการสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม ผลการศึกษา พบว่า กระบวนการตรวจสอบภายใน ขององค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วยกลุ่มบุคคล 3 กลุ่ม คือ สภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประชาคม และเจ้าหน้าที่ตรวจสอบ แต่ละกลุ่มมีกระบวนการตรวจสอบที่แตกต่างกันตามบทบาทหน้าที่ แต่ไม่มีการประสานงานซึ่งกันและกัน และขาดความเชี่ยวชาญในหน้าที่ สำหรับแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาปรับปรุงกระบวนการตรวจสอบภายในคือ ทั้งสามกลุ่มต้องร่วมมือกัน ในฐานะที่เป็นหนึ่งในกระบวนการตรวจสอบภายใน และจัดฝึกอบรมให้บุคลากรทั้ง 3 กลุ่ม

ABSTRACT

The objective of this study was to investigate the internal audit process, problems and barriers, and the development of the internal audit process of Khok Klang Subdistrict Administrative Organization (SAO), Prathai district, Nakhon Ratchasima province. The representative of population was used 15 subjects to collect the data by interview and focus group. The results showed that the internal audit process of Khok Klang Subdistrict Administrative Organization consists of three groups namely Subdistrict Administration Organization Council, community, and personnel. Each group has a different process by function. Moreover, there is no coordination with each other and lack of the specialized functions. Therefore, the approach to development of the internal audit process is the coordination of three groups who are the one of the internal audit process and training of staffs.

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนา ปรับปรุง กระบวนการตรวจสอบภายใน

Key Words: Approach to development, Internal audit process

*นักศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น

**ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

บทนำ

กระบวนการตรวจสอบภายในเป็นส่วนหนึ่งของการควบคุมและเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการร่วมสร้างมูลค่าเพิ่ม (Value-added) ให้กับองค์กร ทำหน้าที่ในการสอบทานผลการปฏิบัติงานให้กับฝ่ายบริหาร ด้วยความเป็นกลาง มีอิสระและเที่ยงธรรม

องค์การบริหารส่วนตำบลในฐานะที่เป็นหน่วยบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาประเทศ ขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจฐานราก ผู้มีความเจริญระดับประเทศ มีการบริหารจัดการด้านงบประมาณอย่างอิสระ โดยที่เป็นเจ้าของงบประมาณโดยตรง จึงก่อให้เกิดความเสี่ยงและง่ายต่อการทุจริต ด้านงบประมาณ กระบวนการตรวจสอบภายในจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นและสำคัญในการบริหารจัดการ เพื่อลดความเสี่ยงลดการทุจริตดังกล่าว แต่ในปัจจุบันกระบวนการ

กระบวนการตรวจสอบภายในของ องค์การบริหารส่วนตำบลโคกกลาง อำเภอประทาย จังหวัดนครราชสีมา

3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนา / ปรับปรุงกระบวนการตรวจสอบภายในขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกกลาง อำเภอประทาย จังหวัดนครราชสีมา

วิธีการวิจัย

การศึกษานี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ผู้ศึกษาได้ดำเนินการวิจัยตามระเบียบวิธีวิจัย ดังต่อไปนี้

1. พื้นที่ดำเนินการ

องค์การบริหารส่วนตำบลโคกกลาง อำเภอประทาย จังหวัดนครราชสีมา

2. หน่วยในการวิเคราะห์

หน่วยที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ องค์การบริหารส่วนตำบลโคกกลาง อำเภอประทาย จังหวัดนครราชสีมา

ตรวจสอบภายในยังไม่ประสบความสำเร็จอันเนื่องมาจากสาเหตุหลายประการ

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาว่า

กระบวนการตรวจสอบภายในขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกกลาง อำเภอประทาย จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งประกอบด้วย 1. ประชาคม 2. สภาพองค์การบริหารส่วนตำบล 3. เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายใน ว่ามีกระบวนการตรวจสอบอย่างไร มีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง และแนวทางพัฒนา ปรับปรุงกระบวนการตรวจสอบเป็นอย่างไรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการตรวจสอบที่มีอยู่

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการตรวจสอบภายในขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกกลาง อำเภอประทาย จังหวัดนครราชสีมา

2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของ

3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยมี จำนวน 15 คน ประกอบด้วย ตัวแทนประชาคม 9 คน ตัวแทนสมาชิกสภาพองค์การบริหารส่วนตำบลโคกกลาง 5 คน และเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายใน 1 คน

4. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

4.1 แบบสังเกต (Observation Form) การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-participant Observation) ผู้สังเกตจะสังเกตพฤติกรรมของประชากรกลุ่มตัวอย่าง ทั้ง 3 กลุ่ม ดังนี้

ตอนที่ 1 สังเกตคุณลักษณะการตรวจสอบภายใน ขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกกลาง อำเภอประทาย จังหวัดนครราชสีมา

ตอนที่ 2 สังเกตดูปัญหาและอุปสรรคของกระบวนการตรวจสอบภายในขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกกลาง อำเภอประทาย จังหวัดนครราชสีมา

4.2 สัมภาษณ์แบบเจาะลึก

การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นโครงสร้าง

(Unstructured interview) โดยใช้แนวทางการสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือในการสัมภาษณ์ เป็นการสัมภาษณ์ เชิงลึก จากประชากรกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 คน ซึ่งเป็นการ สัมภาษณ์ที่ไม่มีขอบเขตของคำถามที่แน่นอน มีเพียง แนวทางกว้างๆ เป็นแนวทางการสัมภาษณ์ (Interview guide) โดยแบ่งการสัมภาษณ์ออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับลักษณะการ ตรวจสอบภายใน

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาและ อุปสรรคของ กระบวนการตรวจสอบภายใน

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับแนวทางการ พัฒนา / ปรับปรุง กระบวนการตรวจสอบ ภายในของ

4.3 การสนทนากลุ่ม (Focus Group)

ผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นการสนทนาและซักซ้อมความ เข้าใจในการจัดสนทนา เตรียมประเด็นการสนทนา เพื่อให้ได้ประเด็นสนทนาที่ตรงตามวัตถุประสงค์และ กำหนดประเด็นไม่ให้มีหลายประเด็นเกินไปแต่ให้ ครอบคลุมสาระสำคัญซึ่งประเด็นสนทนากลุ่มมีดังนี้

- 1) การรับรู้ถึงบทบาทหน้าที่ของตน
- 2) ความรู้ความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติหน้าที่
- 3) แนวทางในการพัฒนา/ปรับปรุง

กระบวนการตรวจสอบภายในของประชาคม สมาชิก สภาองค์การบริหารส่วนตำบล และเจ้าหน้าที่ตรวจสอบ ภายใน

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูล จากกลุ่ม ตัวอย่าง 3 กลุ่ม จำนวน 15 คน โดยมีรายละเอียดดังนี้

5.1 การจัดเก็บข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ เก็บ ข้อมูลในเดือนกันยายน พ.ศ.2555

5.2 การจัดเก็บข้อมูลด้วยแนวทางการสนทนา กลุ่ม ประชุมกลุ่ม สนทนากลุ่ม จำนวน 15 คน เพื่อหา แนวทางพัฒนา ปรับปรุง กระบวนการตรวจสอบภายใน

6. การประมวลผลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวม คือข้อมูลเชิง

คุณภาพ ผู้วิจัยจึงนำมาแยกประเภทจัดหมวดหมู่และทำ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาสาระ(Content analysis) เสร็จแล้วนำเสนอผลโดยการ อรรถาธิบายและพรรณนา ความ

ผลการวิจัย

1. กระบวนการตรวจสอบภายในขององค์การบริหาร ส่วนตำบลโคกกลาง อำเภอประทาย จังหวัด นครราชสีมา

1.1 กระบวนการตรวจสอบภายในของ ประชาคม ประชาคม คือผู้ที่ได้รับเลือกให้เป็นตัวแทน ของ ประชาชนในแต่ละหมู่บ้าน เพื่อทำหน้าที่ในการ เป็นตัวแทนของประชาชน แต่ละหมู่บ้านเข้ามามีส่วน ร่วมในการตรวจสอบ การดำเนินงานขององค์การ บริหารส่วนตำบลเช่น เป็นคณะกรรมการในการจัดหา พัสดุ ตรวจสอบงานจ้างต่างๆ และยังมีบทบาทสำคัญใน การนำเสนอปัญหาความต้องการ เสนอแนะแนวทาง แก้ไขปัญหา และการพัฒนาท้องถิ่นในภาพรวม

1.1.1 บทบาทในการเป็นคณะกรรมการ จัดหาพัสดุ ขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกกลาง ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ตัวแทนประชาคมที่ได้รับแต่งตั้งให้ เป็น คณะกรรมการในการจัดหาพัสดุ เช่น คณะกรรมการเปิดซองสอบราคา คณะกรรมการตรวจ รับงานจ้าง โดยผู้ให้สัมภาษณ์บอกเล่าถึงขั้นตอนในการ ตรวจสอบว่า หลังจากที่คณะกรรมการได้รับหนังสือ แจ้งจาก องค์การบริหารส่วนตำบลโคกกลางว่าตนได้ เป็นคณะกรรมการในการจัดหาพัสดุ ก็จะทำหน้าที่ของ ตนให้ดีที่สุด เพื่อที่จะไม่ให้องค์การบริหารส่วนตำบล เสียประโยชน์ไม่ว่าจะเป็นคณะกรรมการจัดหาพัสดุ หรือคณะกรรมการตรวจงานจ้าง ดังที่นายพิทักษ์ นา บารุง ประชาคม หมู่ 4 กล่าวว่า “ วิธีการตรวจสอบที่ดี ที่สุดสำหรับการเป็นคณะกรรมการตรวจรับงานจ้างคือ การสังเกตโดยที่ไม่ให้ผู้รับจ้างรู้ตัว ผมไม่เคยขอให้งาน เสร็จแล้วค่อยตรวจหรือก เมื่อผมรู้ว่าผมเป็น คณะกรรมการตรวจรับงานจ้าง ผมจะไปนั่ง สังเกตการณ์ทำงานของผู้รับจ้างโดยไม่ให้รู้ตัว เราไม่

ห้วงหมู่บ้านตัวเองคงไม่มีใครมาห้วงหรือทัก ถึงแม้จะเสียเวลาแต่เราก็ได้พัสดุที่มีคุณภาพ ” เพราะว่าการสังเกตจะทำให้เราทราบวิธีการทำงานของผู้รับจ้าง จะทำให้เราทราบว่าส่วนผสมและวัสดุที่ใช้ได้มาตรฐานตามแบบและเป็นไปตามหลักวิชาช่าง หากไม่ถูกต้องก็สามารถดำเนินการแก้ไขได้ ทันทีทันที

1.1.2 บทบาทในการนำเสนอปัญหาความต้องการ เสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหา และการพัฒนาท้องถิ่นในภาพรวม เมื่อถึงช่วงระยะเวลาในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลจะทำการนัดประชุมประชาคมเพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ ตัวแทนประชาคมจะเข้าร่วมประชุมและเสนอข้อคิดเห็น ความต้องการ ปัญหา อุปสรรคและแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ร่วมกับประชาชนผ่านทางเวทีประชาคมดังกล่าว เมื่อได้ข้อมูลจากการประชุมองค์การบริหารส่วนตำบลก็จะนำมาจัดทำแผนพัฒนาตำบล จัดทำโครงการต่างๆ

ประชาคมมีบทบาทสำคัญในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล โดยกฎหมายกำหนดให้ประชาคมเป็นคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นซึ่งมีหน้าที่ในการนำนโยบายและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาส่งต่อไปกับคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผน โดยมีประชาคมอีกส่วนหนึ่งเป็นคณะกรรมการ (ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น 2548) เมื่อคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนรับข้อมูลจากคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นแล้วก็จะรวบรวมข้อมูลและนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์จัดทำร่างแผนพัฒนา เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นอีกครั้ง เมื่อร่างแผนพัฒนาดังกล่าวผ่านการพิจารณาแล้วคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นจะเสนอร่างแผนพัฒนาต่อสภาท้องถิ่นผ่านทางผู้บริหารท้องถิ่นเพื่อพิจารณาร่างแผนพัฒนาและประกาศใช้แผน แผนดังกล่าวจะเป็นแนวทางในการพัฒนาตำบล ซึ่งจะสอดคล้องกับข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย

1.2 กระบวนการตรวจสอบภายในของ

สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล คือ ตัวแทนของประชาชน ซึ่งได้รับเลือกตั้งจากประชาชนเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ สอดส่องดูแลเป็นหูเป็นตาแทนประชาชน ในการตรวจสอบการบริหารงานของฝ่ายบริหารให้ความเห็นชอบข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี งบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม และการออกข้อบัญญัติในการควบคุมและจัดเก็บภาษีต่างๆ

1.2.1 จากการสัมภาษณ์เชิงลึก สมาชิกสภาฯ เกี่ยวกับกระบวนการตรวจสอบภายในของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ภายหลังจากการประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล นายอำเภอจะกำหนดให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มาประชุมสภาท้องถิ่น ครั้งแรกภายใน 15 วัน (ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น 2547) ซึ่งเป็นการประชุมสภาท้องถิ่นครั้งแรกและจะมีการกำหนดสมัยประชุมในปีงบประมาณนั้นๆ ด้วย เมื่อได้สมัยประชุมที่แน่นอนแล้ว ประธานสภาฯ จะจัดทำเป็นประกาศและปิดประกาศไว้ในที่เปิดเผย ณ สำนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องและประชาชนที่สนใจรับทราบ และเป็นแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่ด้านการตรวจสอบ ซึ่งเปรียบเสมือนการวางแผนการตรวจสอบ

สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ในการตรวจสอบการบริหารงานของฝ่ายบริหารเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ เพื่อคานอำนาจการบริหารงานของฝ่ายบริหาร กรณีที่เกิดข้อสงสัยในการบริหารงานของฝ่ายบริหาร สมาชิกสภาฯ สามารถตั้งกระทู้ถามในสมัยประชุมสภาเพื่อให้ฝ่ายบริหารชี้แจงประเด็นต่างๆ ได้ หากเป็นเรื่องอื่นๆ จะมีวิธีการตรวจสอบดังนี้

1.2.2 การให้ความเห็นชอบข้อบัญญัติ งบประมาณรายจ่ายประจำปี งบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม เมื่อฝ่ายบริหารดำเนินการจัดทำร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี หรือร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมแล้วแต่กรณีเสร็จเรียบร้อยแล้ว

แล้ว จะเสนอร่างดังกล่าวต่อ สภาฯ ภายในวันที่ 15 สิงหาคม เพื่อให้สภาท้องถิ่นให้ความเห็นชอบ การพิจารณาจะมีขั้นตอนในการดำเนินการ สามวาระ คือ รับหลักการ แปรญัตติ และพิจารณาให้ความเห็นชอบ หากสมาชิกสภาฯ ไม่เห็นด้วยกับร่าง ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายดังกล่าว ก็จะไม่รับร่าง ทำให้ร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี หรือ ร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมดังกล่าวเป็นอันตกไป

1.2.3 การออกข้อบัญญัติตำบล ในการดำเนินการด้านภาษี ที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บรายได้ของ องค์การบริหารส่วนตำบล (พระราชบัญญัติกำหนดแผน และขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2542) ซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่ต้องจัดเก็บ เช่น การกำหนดค่ารายปีของภาษีบำรุงท้องที่ค่าลดหย่อน ค่าธรรมเนียมการเก็บขนสิ่งปฏิกูล ค่าธรรมเนียมการประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ฯลฯ เมื่อได้หลักเกณฑ์และอัตราที่แน่นอนแล้ว จึงนำเข้าสู่การพิจารณากำหนดให้เป็นข้อบัญญัติตำบลโดย องค์การบริหารส่วนตำบล

ขั้นตอนในการพิจารณาของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จะมีการดำเนินการที่เหมือนกับการพิจารณาร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย แต่แตกต่างกันตรงที่ ต้องพิจารณาว่าการดำเนินการดังกล่าวอยู่ในอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่จะกำหนด และต้องดูว่ามีการเก็บซ้ำซ้อนกับกฎหมายหรือ หน่วยงานอื่นหรือไม่ อัตราในการจัดเก็บมีความเหมาะสมและเป็นธรรมเพียงใด เพราะเมื่อประกาศเป็น ข้อบัญญัติตำบลที่มีผลทางกฎหมายแล้วจะส่งผลกระทบต่อกับบุคคลหลายฝ่าย

1.3 กระบวนการตรวจสอบภายในของ เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายใน

จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายใน ซึ่งเป็นผู้ตรวจสอบภายในขั้นตอนสุดท้ายของ กระบวนการตรวจสอบภายในขององค์การบริหารส่วนตำบล โลกกลาง โดยมีหน้าที่ให้คำปรึกษาแก่ผู้บริหาร

ก่อนการดำเนินงาน และตรวจสอบหลังจากดำเนินการเสร็จสิ้นแล้วว่ามี ความถูกต้องและเชื่อถือได้ของข้อมูล และตัวเลขต่างๆ เพียงใด การปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณ การเงิน พัสดุ ทรัพย์สิน รวมทั้งการบริหารงานด้านอื่นๆ เป็นไปตาม นโยบาย กฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ หรือไม่ และมีประสิทธิภาพเพียงใด สอบทานและประเมินระบบการปฏิบัติงานว่าจะสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ นำไปสู่เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับนโยบาย ท้ายสุดก็คือการติดตามผลการตรวจสอบ เสนอแนะให้คำปรึกษาแก่ฝ่ายบริหารและหน่วยรับตรวจโดยปฏิบัติหน้าที่อย่างอิสระ และเป็นกลาง (กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง. (2545). มาตรฐานการตรวจสอบภายในและจริยธรรมของผู้ตรวจสอบภายในของส่วนราชการ 2545) ขั้นตอนการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายใน มีดังนี้

1.3.1 การจัดทำแผนการตรวจสอบ

ก่อนดำเนินการตรวจสอบเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายใน ต้องจัดทำแผนการตรวจสอบประจำปีเพื่อเป็นแนวทางในการตรวจสอบ โดยรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการติดตามผลการตรวจสอบภายในในปีที่ผ่านมา เป็นแนวทางในการจัดทำแผน หน่วยรับตรวจหน่วยใดกิจกรรมใด มีความเสี่ยงสูงที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายต้องประมาณ ต้องถี่มากที่สุด ต้องจัดเรียงลำดับความเสี่ยง เพื่อนำมากำหนดความถี่ในการตรวจสอบ เมื่อพบว่ากิจกรรมใดมีความเสี่ยงสูง ก็ต้องให้ความสำคัญในการตรวจสอบเป็นพิเศษ กำหนดงบประมาณที่จะใช้ในการดำเนินการ และก่อนเข้าตรวจสอบเจ้าหน้าที่ตรวจสอบ ต้องศึกษา ระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับงานที่จะตรวจทุกครั้ง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการตรวจ พร้อมกันวางแผนใช้เทคนิคที่เหมาะสมในการตรวจ จะส่งผลให้แผนการตรวจสอบประสบความสำเร็จตรงตามวัตถุประสงค์

1.3.2 ตรวจสอบตามแผนที่กำหนด

การปฏิบัติงานตรวจสอบเป็นการ ตรวจสอบ สอบทานและรวบรวมหลักฐาน เพื่อวิเคราะห์และ ประเมินผลการปฏิบัติงาน ของหน่วยรับตรวจว่าเป็นไป ตามนโยบาย แผนงาน ระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง หรือไม่ และนำเสนอผลการตรวจสอบ พร้อม ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารเพื่อพิจารณาสั่งการและเป็น ข้อมูลในการประกอบการตัดสินใจในการบริหารงาน

เมื่อเริ่มดำเนินการตรวจสอบเจ้าหน้าที่ ตรวจสอบภายในจะเลือกวิธี และเทคนิคการตรวจสอบ ที่เหมาะสมกับงานที่จะตรวจ และต้องมีอิสระจากงานที่จะ ตรวจ ปราศจากอคติและการแทรกแซง หากเจ้าหน้าที่ ตรวจสอบภายใน รู้ว่าตนเองมีส่วนเกี่ยวข้องกับงานที่จะ ตรวจ มีความเอนเอียงอันอาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพใน การตรวจสอบ ต้องรายงานให้ผู้บริหารทราบเพื่อ พิจารณาดำเนินการ และการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่ ตรวจสอบต้องไม่เป็นการตรวจสอบเพื่อจับผิดหน่วยรับ ตรวจ ต้องตรวจสอบเพื่อป้องกัน ตรวจสอบเพื่อ ประเมินระบบการควบคุมภายในของหน่วยรับตรวจว่า เพียงพอหรือไม่ ให้คำแนะนำในการแก้ไข เมื่อตรวจพบ ความเสี่ยง และบันทึกข้อตรวจพบต่างๆ ลงในกระดาษ ทำการเพื่อเป็นข้อมูลในการจัดทำรายงาน

1.3.3 การรายงานผลการตรวจสอบ

หลังจากดำเนินการตรวจสอบตามแผนการ ตรวจสอบ เมื่อเสร็จสิ้นการตรวจสอบแล้วเจ้าหน้าที่ ตรวจสอบภายใน จะทำการรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการ ตรวจสอบ จากบันทึกในกระดาษทำการ จากการสังเกต และจากข้อมูลด้านเอกสารอื่นๆ มาจัดทำเป็นรายงานผล การปฏิบัติงานตรวจสอบเสนอต่อผู้บริหารและแจ้งให้ หน่วยรับตรวจ

การรายงานผลการตรวจสอบที่ตรวจพบ ต้อง แสดงให้ผู้บริหารทราบทุกขั้นตอน สรุปข้อบกพร่องที่ ตรวจพบ ประเด็นความเสี่ยงที่สำคัญ ผลเสียหายที่อาจ เกิดขึ้นในอนาคต ข้อบกพร่องของการควบคุม และเรื่อง อื่นๆ ที่ผู้บริหารและหน่วยรับตรวจควรทราบพร้อม ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข ประกอบด้วย

เอกสารอ้างอิงเพื่อให้ผู้อ่านรายงานสามารถตรวจสอบ ข้อเท็จจริงได้ด้วยตนเอง ทำให้รายงานน่าเชื่อถือมาก ยิ่งขึ้น

1.3.4 การติดตามผลการตรวจสอบ

การติดตามผลการตรวจสอบ เป็นขั้นตอน สุดท้ายของกระบวนการตรวจสอบภายในของเจ้าหน้าที่ ตรวจสอบภายใน หลังจากได้เสนอรายงานผลการ ตรวจสอบภายในต่อผู้บริหารแล้ว เจ้าหน้าที่ตรวจสอบ ภายในจะติดตามผลว่า ผู้บริหารได้สั่งการหรือไม่ ประการใด และหากสั่งการแล้วหน่วยรับตรวจ ได้ ดำเนินการตามข้อเสนอแนะของผู้ตรวจสอบภายในที่ ผู้บริหารสั่งการหรือไม่ เมื่อดำเนินการเสร็จแล้วมีการ รายงานผลการปฏิบัติตามยังผู้บริหารอย่างไร และใน กรณีที่ผู้บริหารได้รับรายงานผลการตรวจสอบแล้วแต่ ไม่ได้สั่งการแก้ไขตามข้อเสนอแนะ แสดงว่าผู้บริหาร ยอมรับภาระความเสี่ยงหากเกิดความเสียหายขึ้นใน อนาคต

2. ปัญหาและอุปสรรคของ กระบวนการตรวจสอบ ภายในขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกกกลาง อำเภอ ประทาย จังหวัดนครราชสีมา

2.1 ปัญหาและอุปสรรคของกระบวนการ ตรวจสอบภายในของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกสมาชิกสภาฯ ถึง ปัญหาปัญหาและอุปสรรคของกระบวนการตรวจสอบ ภายในปรากฏว่าปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ ตรวจสอบของฝ่ายสภาฯ สามารถแยกออกได้ 2 ลักษณะ คือ

1. ปัญหาที่เกิดจากตัวสมาชิกเอง สมาชิก สภาฯ ส่วนใหญ่ยังไม่ตระหนักถึงหน้าที่ของตน แต่ กลับรู้ว่าสิทธิที่ตนเองจะได้รับมีอะไรบ้าง จึงทำให้การ ตรวจสอบมุ่งไปที่ผลประโยชน์ของตนเป็นหลัก
2. ปัญหาที่เกิดจากระบบสภาฯ สภาฯ ท้องถิ่นส่วนใหญ่ฝ่ายนิติบัญญัติ (ฝ่ายสภา) เป็นบุคคล กลุ่มเดียวกับฝ่ายบริหาร จากที่ต้องคานอำนาจฝ่าย บริหารกลับเป็นการส่งเสริมการทำงานของฝ่ายบริหาร

ให้มีสภาพคล่องมากยิ่งขึ้น ดังที่ นายวันชัย นามเมืองรักษ์ สมาชิกสภาฯ ม.2 บ้านหนองเรือกล่าวว่า “เมื่อมีข้อสงสัยเกี่ยวกับการดำเนินงานของฝ่ายบริหาร และได้ตั้งกระทู้ให้ฝ่ายบริหารตอบ คำตอบที่ได้ยังไม่ชัดเจนและเพียงพอ ตอบแบบเลี้งๆ สภาฯ ก็ไม่เห็นว่าจะอะไร ก็นำกระทู้ใหม่ถามตัดหน้าไปเลย แสดงให้เห็นว่าสภาฯ ไม่มีความเข้มแข็งถูกรวบงำโดยฝ่ายบริหาร”

นอกจากปัญหาที่ได้กล่าวไปแล้ว อีกปัญหาหนึ่งที่ทำให้กระบวนการตรวจสอบภายในของ สมาชิกสภาฯ ไม่ประสบความสำเร็จคือ การขาดการติดตาม ประเมินผล และการประสานงานกันของฝ่ายตรวจสอบ ทั้งสามฝ่าย

2.2 ปัญหาและอุปสรรคของกระบวนการตรวจสอบภายในของประชาคม

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกตัวแทนประชาคม ถึงปัญหาและอุปสรรคของกระบวนการตรวจสอบภายใน ปรากฏว่าปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการตรวจสอบของประชาคมองค์การบริหารส่วนตำบลโลกกลาง ยังขาดความสามัคคี ขาดความจริงใจในการตรวจสอบ จึงทำให้อำนาจในการต่อรอง เสนอแนะ ปัญหาอุปสรรค หรือความต้องการต่างๆ ในเวทีประชาคมไม่ได้รับความสำคัญ กรณีที่ประชาคมได้รับแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการการตรวจรับงานจ้าง คณะกรรมการในการจัดหาพัสดุ ก็ไม่มีการแจ้งล่วงหน้า ส่วนใหญ่จะรู้ว่าตนเองได้รับแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการก็ต่อเมื่อ มีเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล นำเอกสารไปให้เซ็น ดังที่ นายประครอง ชัยศิริวงษ์ ตัวแทนประชาคม ม.9 กล่าวว่า “ไม่รู้ว่าตนเองได้รับแต่งตั้งตั้งแต่เมื่อไหร่เห็นแต่เอาเอกสารมาให้เซ็น แล้วบอกว่าพอเป็นคณะกรรมการการตรวจรับงานจ้างโครงการ....นะ ทำไงดีผลงานก็ไม่ได้อะไรทำตามแบบใหม่ ทำตามมาตรฐานหรือเปล่า บางอย่างมันต้องไปนั่งสังเกตถึงจะได้ของดีมีคุณภาพ ทำแบบนี้เหมือนมดมีอชก แล้วจะปฏิเสธยังงี้ชื่อผมก็ขึ้นป้ายไปแล้ว ” และ

หลังจากเสร็จสิ้นกระบวนการตรวจสอบแล้วก็ไม่มีการติดตามผล

2.3 ปัญหาและอุปสรรคของกระบวนการตรวจสอบภายในของเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายใน
จากการสัมภาษณ์เชิงลึก เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายในถึงปัญหาและอุปสรรคของกระบวนการตรวจสอบภายในของเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายในพบปัญหาและอุปสรรคดังนี้

1. ปัญหาและอุปสรรคในขั้นตอนการวางแผนและการจัดทำแผนการตรวจสอบ คือการวางแผนการตรวจสอบไม่ครอบคลุมกิจกรรมที่มีอยู่ การจัดลำดับความสำคัญของกิจกรรมที่จะตรวจไม่ถูกต้อง ทำให้แผนการปฏิบัติงานตรวจสอบไม่บรรลุวัตถุประสงค์ขาดประสิทธิภาพ

2. ปัญหาและอุปสรรคในขั้นตอนการตรวจสอบตามแผน คือมีข้อจำกัดด้านจำนวนบุคลากร และระยะเวลาในการดำเนินการตรวจสอบ หน่วยรับตรวจไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการเตรียมเอกสาร เพราะมองว่าหน่วยตรวจสอบภายในตรวจสอบเพื่อจับผิด และเป็นอุปสรรคในการปฏิบัติงานมากกว่าเป็นการป้องกันการทุจริต จึงทำให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบดำเนินการตรวจสอบอย่างยากลำบาก ไม่มีอิสระในการตรวจสอบ

3. ปัญหาและอุปสรรคในขั้นตอนการรายงานผลการตรวจสอบ บางกิจกรรมที่ได้ดำเนินการตรวจสอบแล้วพบข้อตรวจพบที่มีนัยสำคัญเช่น ข้อตรวจพบด้านการเงิน ซึ่งต้องดำเนินการแก้ไขอย่างรวดเร็ว แต่เจ้าหน้าที่ตรวจสอบยังตรวจสอบกิจกรรมดังกล่าวไม่เสร็จจึงยังไม่สามารถรายงานต่อผู้บริหารได้ จึงใช้วิธีแจ้งด้วยวาจาต่อหน่วยรับตรวจเพื่อให้หน่วยรับตรวจดำเนินการแก้ไข แต่หน่วยรับตรวจก็ไม่ได้นำดำเนินการใดๆ จนทำให้ปัญหาดังกล่าวไม่สามารถแก้ไขได้ซึ่งก่อให้เกิดความสูญเสียด้านทรัพย์สินการและทรัพย์สินขององค์กร และผู้บริหารยังไม่ให้ความสำคัญกับข้อตรวจพบในรายงานการตรวจสอบ ไม่พิจารณาสั่ง

การไปยังหน่วยรับตรวจ แต่กลับแจ้งให้เจ้าหน้าที่
ตรวจสอบภายในเป็นผู้ดำเนินการแก้ไข

4. ปัญหาและอุปสรรคในขั้นตอนการติดตาม
ผลที่เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายใน ต้องเผชิญคือไม่ได้รับความร่วมมือในการดำเนินการแก้ไขตามข้อบกพร่อง
เมื่อแจ้งให้ดำเนินการแก้ไขตามข้อบกพร่องและรายงาน
ให้ผู้บริหารทราบ โดยมีเงื่อนไขกำหนดเวลาให้อย่าง
ชัดเจนแต่ก็ไม่ได้รับความร่วมมือกับหน่วยรับตรวจซึ่ง
บางรายไม่ดำเนินการใดๆ เลย และผู้บริหารก็ไม่ได้มี
มาตรการในการดำเนินการกับหน่วยรับตรวจที่ฝ่าฝืน

3. แนวทางการพัฒนา / ปรับปรุง กระบวนการ

ตรวจสอบภายในของ องค์การ บริหาร

ส่วนตำบลโคกกลาง อำเภอประทาย จังหวัด

นครราชสีมา

การนำเสนอแนวทางการพัฒนา / ปรับปรุง
กระบวนการตรวจสอบภายใน ขององค์การบริหารส่วน
ตำบลโคกกลาง อำเภอประทาย จังหวัดนครราชสีมา
ผู้วิจัยได้ใช้แนวทางการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกและทำ
การประชุมกลุ่มเป้าหมาย (focus group) จำนวน 3 กลุ่ม
ประกอบด้วย สภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประชาคม
และเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายใน เป็นเครื่องมือในการ
เก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 แนวทางการพัฒนา / ปรับปรุงกระบวนการ การตรวจสอบภายในของสมาชิกสภา

จากการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม
เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนา / ปรับปรุง กระบวนการ
ตรวจสอบภายในของสมาชิกสภา พบว่า สมาชิกสภา
ควรมีความสามัคคี ทำงานร่วมกันในฐานะที่เป็นหนึ่ง
ในกระบวนการตรวจสอบภายในที่สามารถเพิ่มมูลค่า
ขององค์กร มุ่งเน้นการตรวจสอบที่เกิดประโยชน์ต่อ
ส่วนรวม มากกว่าประโยชน์ส่วนตน ช่วยกันสอดส่อง
ดูแลการทำงานของผู้บริหาร และต้องติดตามผลการ
ตรวจสอบของตนเองด้วย และควรทำงานประสานกัน
ทั้ง 3 ฝ่ายคือ สภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประชาคม
และเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายใน

3.2 แนวทางการพัฒนา/ปรับปรุงกระบวนการ การตรวจสอบภายในของฝ่ายประชาคม

จากการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม
เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนา / ปรับปรุง กระบวนการ
ตรวจสอบภายในของประชาคมคือ ประชาคมต้องเข้า
ร่วมประชุมทุกครั้ง และนำปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน ที่
เกิดจากความต้องการที่แท้จริงของคนในชุมชนมาเสนอ
ต่อที่ประชุมประชาคม และต้องติดตามผลว่าฝ่ายบริหาร
และผู้ที่เกี่ยวข้องให้ความสนใจในการแก้ไขมากเพียงใด

ในส่วนของการตรวจสอบกรณีได้รับแต่งตั้ง
ให้เป็น คณะกรรมการตรวจรับงานจ้าง และ
คณะกรรมการจัดหาพัสดุ ต้องนำปัญหาดังกล่าวแจ้งให้
องค์การบริหารส่วนตำบลทราบ โดยกำหนดเงื่อนไข
ต้องมีการแจ้งล่วงหน้าจากองค์การบริหารส่วนตำบล
ก่อนดำเนินการ ถ้าจะให้เกิดผลดีที่สุดต้องแจ้งเป็นลาย
ลักษณ์อักษรต่อเจ้าตัว และประชาสัมพันธ์ทางหอ
กระจายข่าวให้คนในชุมชนรู้ด้วย

3.2 แนวทางการพัฒนา / ปรับปรุงกระบวนการ การตรวจสอบภายในของเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายใน

จากการสนทนากลุ่มถึงแนวทางการ
พัฒนา / ปรับปรุง กระบวนการตรวจสอบภายในของ
เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายใน ทำให้ผู้วิจัยได้ทราบถึง แนว
ทางการพัฒนา / ปรับปรุง ดังนี้

1. แนวทางการพัฒนา/ปรับปรุงขั้นตอน
การวางแผนและการจัดทำแผนการตรวจสอบ ของ
เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายในคือ แผนการตรวจสอบควร
จะมีการจัดลำดับความสำคัญของกิจกรรมที่ทำการ
ตรวจสอบ โดยการประเมินค่าความเสี่ยงของทุก
กิจกรรมเพื่อให้ทราบว่ากิจกรรมใดมีความเสี่ยงมาก
ที่สุดก็ควรให้ความสำคัญ เพิ่มความถี่ในการตรวจสอบ
ตรวจสอบอย่างระมัดระวัง เพื่อเป็นการประหยัดเวลา
งบประมาณ และบุคลากรในการตรวจสอบ

2. แนวทางการพัฒนา/ปรับปรุงขั้นตอน
การดำเนินการตรวจสอบ ของเจ้าหน้าที่ตรวจสอบ
ภายในคือ เจ้าหน้าที่ตรวจสอบต้องสร้างความเชื่อมั่น

ให้กับหน่วยรับตรวจ และผู้บริหารขององค์กร โดยการตรวจสอบด้วยความอิสระ และเป็นกลาง นำเสนอข้อมูลที่เป็นจริงไม่เอียงเอียง ต้องมีความรู้ในกิจกรรมที่ตรวจอย่างถ่องแท้ หมั่นเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ เมื่อพบข้อผิดพลาดสามารถให้คำแนะนำแนวทางในการป้องกัน และแก้ไขที่เป็นประโยชน์ต่อหน่วยรับตรวจ การตรวจสอบต้องเป็นการตรวจสอบแนะนำไม่ใช่ตรวจสอบจับผิด และควรประสานงานตรวจสอบกับ ฝ่ายสภาฯ และประชาคมด้วย

3. แนวทางในการพัฒนา/ปรับปรุงขั้นตอนการรายงานผลการตรวจสอบ และข้อเสนอแนะในการแก้ไข ของเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายในคือ เพิ่มอำนาจในการสั่งการ มีการประชุมเพื่อติดตามผล การรายงานของเจ้าหน้าที่ตรวจสอบต้องเป็นไปตามข้อเท็จจริงที่ได้จากการรวบรวมเอกสารหลักฐานในขั้นตอนการตรวจสอบ ลักษณะรายงานกะทัดรัด ทันเวลา เข้าใจง่าย และเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขที่เป็นประโยชน์ต่อองค์กร

4. แนวทางในการพัฒนา/ปรับปรุงขั้นตอนการติดตามผลการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายในคือ ผู้บริหารต้องมีมาตรการในการบังคับให้หน่วยรับตรวจดำเนินการแก้ไขตามข้อเสนอแนะของเจ้าหน้าที่ตรวจสอบ โดยกำหนดระยะเวลาที่ชัดเจนในการรายงานผลการดำเนินการกลับมายังผู้บริหาร

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง กระบวนการตรวจสอบภายในขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกกลาง อำเภอบัวลาย จังหวัดนครราชสีมา ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการตรวจสอบภายใน ปัญหาและอุปสรรคของกระบวนการตรวจสอบ และแนวทางการพัฒนาปรับปรุงกระบวนการตรวจสอบภายใน เพื่อให้กระบวนการตรวจสอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้แนวทางการสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม ซึ่งสามารถสรุปผลการศึกษาดังต่อไปนี้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. กระบวนการตรวจสอบภายในขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกกลาง อำเภอบัวลาย จังหวัดนครราชสีมา

กระบวนการตรวจสอบภายในขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกกลาง อำเภอบัวลาย จังหวัดนครราชสีมา ประกอบด้วย 3 ฝ่าย คือ ประชาคม, สภาองค์การบริหารส่วนตำบล, และเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายใน โดยมีวิธีการตรวจสอบที่แตกต่างกัน ดังนี้

1.1 กระบวนการตรวจสอบประชาคม เมื่อตัวแทนหมู่บ้านที่ได้รับคัดเลือกเป็นตัวแทนประชาคมก็จะปฏิบัติหน้าที่ของตน โดยมีบทบาทในการนำเสนอปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน ชุมชนของตน พร้อมเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหา ประชาคมอีกส่วนหนึ่งก็ได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการแผน ซึ่งประกอบด้วย คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น และคณะกรรมการสนับสนุนแผน บทบาทในการเป็นคณะกรรมการจัดหาพัสดุและคณะกรรมการตรวจรับงานจ้าง แต่ละบทบาทหน้าที่จะมีวิธีการและเทคนิคในการตรวจสอบที่แตกต่างกัน การได้รับแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการแผนก็สามารถตรวจสอบได้จากโครงการที่นำเข้าสู่แผนพัฒนา ว่าโครงการดังกล่าวได้มาจากการนำเสนอของประชาคมหรือไม่ การเป็นคณะกรรมการจัดหาพัสดุและตรวจรับงานจ้าง เป็นการตรวจสอบที่ต้องใช้วิธีการสังเกตและตรวจสอบสถานที่ก่อสร้างจริง จึงซึ่งจะทำให้ทราบว่า ผู้รับจ้างทำตามสัญญาว่าจ้างและพัสดุที่ได้มีคุณภาพ

1.2 กระบวนการตรวจสอบภายในของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล สภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ ซึ่งมีหน้าที่หลักในการตรวจสอบและคานอำนาจของฝ่ายบริหารไม่ว่าจะเป็นการตั้งกระทู้ถามฝ่ายบริหารในเรื่องที่สงสัย เกี่ยวกับการบริหารงานของฝ่ายบริหาร จากนั้นก็การประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโคกกลาง ในปี 2555 กระทั่งที่สมาชิกสภาตำบลผู้บริหารมากที่สุด คือเกี่ยวกับการใช้

จ่ายงบประมาณ รองลงมาคือเกี่ยวกับการดำเนินการโครงการเร่งด่วนที่ไม่มีบรรจุไว้ในข้อบัญญัติแต่มีบรรจุในแผนพัฒนาท้องถิ่น สำหรับหน้าที่ในการตรวจสอบในส่วนของการให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรืองบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม จะมีกฎหมายกำหนดแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน สภากลางการบริหารส่วนตำบลโลกกลางก็มีการดำเนินการที่ถูกต้องตามระเบียบ โดยมีการพิจารณา 3 วาระ เห็นชอบร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2555 ตามกำหนดเวลา โครงการที่นำมาบรรจุไว้ในข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี นำมาจากแผนพัฒนาตำบลที่ผ่านขั้นตอนการประชาคมแล้วทั้งสิ้น หน้าที่ในการให้ความเห็นชอบการออกข้อบัญญัติตำบลในการจัดเก็บภาษี ที่อยู่ใต้น้ำหน้าขององค์การบริหารส่วนตำบล สภากลางการบริหารส่วนตำบลโลกกลาง ได้เห็นชอบการออกข้อบัญญัติตำบลจำนวน 4 ฉบับ คือ ข้อบัญญัติตำบล เรื่อง การควบคุมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. 2548, ข้อบัญญัติตำบล เรื่อง กิจการตลาด พ.ศ. 2548, ข้อบัญญัติตำบล เรื่อง สถานที่จำหน่ายอาหาร และสถานที่สะสมอาหาร พ.ศ. 2548 และข้อบัญญัติตำบล เรื่อง การกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย พ.ศ. 2548 โดยบางฉบับมีการปรับปรุงฉบับเดิมที่มีอยู่แล้วให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน บางฉบับจัดทำขึ้นเป็นครั้งแรกเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติที่เป็นมาตรฐาน และเป็นหลักเกณฑ์การจัดเก็บภาษี

1.3 กระบวนการตรวจสอบภายในของเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายใน เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายในเป็นการตรวจสอบขั้นตอนสุดท้าย ซึ่งมีแนวทางการตรวจสอบที่ชัดเจนตามมาตรฐานการตรวจสอบ ทำหน้าที่ตรวจสอบ ด้านการดำเนินงาน ด้านงบประมาณการเงิน บัญชี พัสดุ และการปฏิบัติตามระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องของหน่วยรับตรวจ โดยมีขั้นตอนการตรวจสอบดังนี้

- ขั้นตอนการวางแผนการตรวจสอบ

- การดำเนินการตรวจสอบ
- การรายงานผลการตรวจสอบ
- การติดตามประเมินผลการตรวจสอบ

ในการปฏิบัติงานตรวจสอบ ประจำปี 2554 ของเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายใน องค์การบริหารส่วนตำบลโลกกลาง มีการตรวจสอบหน่วยรับตรวจจำนวน 4 หน่วย คือ สำนักปลัด, ส่วนการคลัง, ส่วนโยธา และส่วนการศึกษาฯ โดยหน่วยรับตรวจที่ถูกตรวจสอบบ่อยที่สุดคือ ส่วนการคลัง รองลงมาคือสำนักปลัด ข้อผิดพลาดที่ตรวจพบส่วนใหญ่ของส่วนการคลังคืองานด้านการบัญชี สำหรับสำนักปลัดสิ่งที่ตรวจพบคือการจัดทำคำสั่งมอบหมายงานให้กับบุคคลากรที่ไม่เป็นปัจจุบันไม่สอดคล้องกับบุคลากร

2. ปัญหาและอุปสรรคของกระบวนการตรวจสอบภายใน องค์การบริหารส่วนตำบลโลกกลางอำเภอประทาย จังหวัดนครราชสีมา

ปัญหาและอุปสรรคของกระบวนการตรวจสอบภายใน ขององค์การบริหารส่วนตำบลโลกกลาง คือการขาดการประสานงานระหว่างกันของกระบวนการตรวจสอบ ประชาคมก็ทำหน้าที่ของตนโดยที่ไม่รู้ว่ามีสภากลางการบริหารส่วนตำบลและเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายในก็ทำหน้าที่ในกระบวนการตรวจสอบ ซึ่งในความเป็นจริงแล้วกระบวนการตรวจสอบภายใน เริ่มจากประชาคม นำปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขเข้าสู่เวทีประชาคม ส่งต่อไปยังแผนพัฒนาท้องถิ่น จากแผนแปลงสู่โครงการต่างๆ เพื่อนำไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ซึ่งสภากลางการบริหารส่วนตำบลต้องรับช่วงต่อในกระบวนการตรวจสอบ เพราะต้องพิจารณาให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย เมื่อผ่านร่างกลายเป็นข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีซึ่งมีผลทางกฎหมาย ก็จะนำเข้าสู่การดำเนินงาน มีการเบิกจ่ายงบประมาณตามข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีในส่วนนี้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายใน จะเป็นผู้ที่มีบทบาทในกระบวนการตรวจสอบ ซึ่งเป็นขั้นตอน

สุดท้ายของกระบวนการตรวจสอบ แต่ถ้าหากเป็นการเบิกจ่ายที่เกี่ยวกับการจัดหาพัสดุ ประชาคมจะมีส่วนเกี่ยวข้องในการตรวจสอบ ด้วยการเป็นคณะกรรมการจัดหาพัสดุ หรือคณะกรรมการตรวจรับงานจ้าง ถึงจะส่งต่อมายังเจ้าหน้าที่ตรวจสอบหลังจากมีการเบิกจ่ายเสร็จเรียบร้อยแล้ว หากทั้งสามฝ่ายทำหน้าที่ประสานกันก็จะทำให้กระบวนการตรวจสอบมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมาย

3. แนวทางการพัฒนา ปรับปรุงกระบวนการตรวจสอบภายใน ขององค์การบริหารส่วนตำบลโลกกลาง อำเภอประทาย จังหวัดนครราชสีมา

แนวทางการพัฒนาปรับปรุง กระบวนการตรวจสอบภายในของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล คือ ทุกฝ่ายต้องปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างเต็มที่ และต้องทำงานประสานกันทั้ง 3 ฝ่าย เพื่อให้ทุกฝ่ายทราบถึงจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดของกระบวนการตรวจสอบ มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกันของทั้ง 3 ฝ่าย รวมถึงการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เทคนิคในการตรวจสอบซึ่งกันและกัน สามารถเพิ่มมูลค่าขององค์การ มุ่งเน้นการตรวจสอบที่เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม มากกว่าประโยชน์ส่วนตน ตรวจสอบเพื่อป้องกัน และแนะนำไม่ใช้ตรวจสอบเพื่อจับผิด รวมถึงการพัฒนาความรู้ของบุคลากรในกระบวนการตรวจสอบให้มากขึ้น มีความเชี่ยวชาญเพิ่มขึ้น โดยการส่งเข้าอบรมเฉพาะตำแหน่ง และการส่งบุคลากรในกระบวนการตรวจสอบเข้าอบรม พร้อมๆ กันทั้ง 3 ฝ่าย

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการศึกษาอิสระฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก ผศ.ดร.วิยุทธ์ จำรัสพันธ์ อาจารย์ที่ปรึกษา ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางการศึกษาวิจัย พร้อมทั้งยังช่วยเหลือตรวจสอบข้อบกพร่อง และชี้แนะแนวทางแก้ไขปรับปรุงให้การศึกษาวิจัยเสร็จสมบูรณ์ ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง และ

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่นทุกท่านที่ได้เมตตากรุณาประสิทธิ์ประสาทถ่ายทอดวิชาความรู้

ขอขอบพระคุณประชาคม สมาชิกสภา และบุคลากรท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลโลกกลาง ทุกท่าน ที่กรุณาให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ และเข้าร่วมการสนทนากลุ่ม ทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ขอขอบคุณองค์การบริหารส่วนตำบลโลกกลางที่ได้อนุมัติทุนการศึกษา และขอบคุณเพื่อนนักศึกษา รปม. รุ่น 7 ศูนย์นครราชสีมา ที่คอยช่วยเหลือห่วงใยและให้กำลังใจด้วยดีตลอดมา

ผู้ศึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการศึกษาวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้สนใจศึกษาค้นคว้าเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุงกระบวนการตรวจสอบภายในขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงมหาดไทย. (2547). **ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น 2547**.ค้นเมื่อ 16 สิงหาคม 2555, จาก <http://www.dla.go.th>
- กระทรวงมหาดไทย. (2548). **ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น 2548**.ค้นเมื่อ 16 สิงหาคม 2555, จาก <http://www.dla.go.th>
- กระทรวงมหาดไทย. (2542). **พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2542**.ค้นเมื่อ 5 กันยายน 2555, จาก <http://www.dla.go.th>
- กระทรวงมหาดไทย. (2541). **ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยวิธีงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2542**.ค้นเมื่อ 9 กันยายน 2555,จาก <http://www.dla.go.th>

กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง. (2545). มาตรฐาน
การตรวจสอบภายในและจริยธรรมของผู้
ตรวจสอบภายในของส่วนราชการ 2545.ค้น
เมื่อ 3 กันยายน 2555, จาก
<http://audit.obec.go.th>

สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน. (2544). ระเบียบ
คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วยการ
กำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน 2544.
ค้นเมื่อ 11 กันยายน 2555, จาก
<http://www.oag.go.th>